

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5613/2019
29.01.2020.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле-противтужене АА из ..., коју заступа пуномоћник Наташа Илић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., кога заступа пуномоћник Александар Милић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, издржавања и уређења начина одржавања личних односа, одлучујући о ревизији тужиле-противтужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 345/2019 од 18.09.2019 године, у седници већа одржаној дана 29.01.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА, као неоснована, ревизија тужиле-противтужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 345/2019 од 18.09.2019. године, у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Неготину П2 202/17 од 22.05.2019. године у ставовима првом, другом, одбијајућем делу става трећег изреке (у погледу споразумног регулисања одржавања личних контакта са мал. ћерком ВВ), ставу четвртном и обавезујућем делу става петог изреке.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 345/2019 у преосталом делу изреке којим је потврђена пресуда Основног суда у Неготину П2 202/17 од 22.05.2019. године, у погледу уређења и начина одржавања личних односа тужиле-противтужене са мал. ћерком и у односу на трошкове поступка, као и пресуда Основног суда у Неготину 4П2 202/17 од 22.05.2019. године у делу става трећег изреке којим је уређен начин одржавања личних односа тужиле - противтужене са мал. ћерком и у ставу шестом изреке и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Неготину П2 202/17 од 22.05.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле-противтужене АА из ..., којим је тражила да се заједничко мал. дете странака мал. ВВ, рођена ... године у ..., повери на самостално вршење родитељског права мајци АА из ..., као неоснован. Ставом другим изреке усвојен је, као основан, противтужбени захтев туженог-противтужиоца ББ из ...,

те је мал. ћерка странака ВВ, рођена ... године у ..., у ванбрачној заједници странака, поверена туженом-противтужиоцу ББ из ..., као оцу, ради самосталног вршења родитељског права. Ставом трећим изреке одбијени су, као неосновани, тужбени захтев тужиље-противтужене којим је тражила да се виђање мал. ВВ са оцем ББ одвија у терминима које усагласе парничне странке, а имајући у виду активности и обавезе детета, као и противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да се одржавање личних контаката тужиље-противтужене са мал. ћерком ВВ споразумно регулише, па је уређен начин одржавања личних односа тужиље-противтужене, као мајке са мал. ћерком ВВ из ..., на начин ближе наведен у изреци пресуде. Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев тужиље-противтужене којим је тражила да се тужени-противтужилац обавезе да као отац, на име свог дела доприноса за издржавање мал. ВВ, плаћа износ од 10.000,00 динара до петог у месецу за претходни месец, почев од 20.07.2017. године као дана подношења тужбе, па убудуће, док за то постоје законски разлози, уплатом путем поште мајци АА, а да све заостале рате исплати у једнократном износу, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, као неоснован. Ставом петим изреке усвојен је делимично, као основан, противтужбени захтев туженог-противтужиоца, па је тужиља-противтужена обавезана да на име свог доприноса у издржавању заједничке мал. ћерке ВВ плаћа месечно износ од 8.000,00 динара сваког 01. до 05. у месецу за текући месец, путем поште или на рачун туженог-противтужиоца почев од дана 27.07.2017. године као дана подношења противтужбе па убудуће док за то буду постојали законски услови, с тим што је доспеле рате дужна исплатити у једнократном износу, са припадајућом законском затезном каматом почев од 22.05.2019. године, као дана пресуђења, па до коначне исплате, док је противтужбени захтев туженог-противтужиоца за више од досуђеног износа од 8.000,00 динара, а до тражених 10.000,00 динара, сваког 01. до 05. у месецу унапред, као и на име разлике у једнократном износу потраживања по истом основу, а за период од подношења противтужбе па до пресуђења, одбијен као неоснован. Ставом шестим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 345/2019 од 18.09.2019. године одбијена је, као неоснована жалба тужиље-противтужене и потврђена првостепена пресуда у ставу један, два, три и четири, у обавезујућем делу става пет и у ставу шест изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља-противтужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 87/18), у вези члана 202. Породичног закона, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се не указује посебно на остале битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија, у смислу члана 410. став 1. тачка 2. и 3. истог Закона, може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су биле у ванбрачној заједници почев од 2006. године до 05.06.2017. године када је тужила напустила заједнички дом у ... и вратила се својим родитељима у ..., где и данас живи. У ванбрачној заједници странака рођена је мал. ВВ, ... године, која је остала да живи у кући туженог у Након престанка ванбрачне заједнице тужила је радила код више послодаваца, а тренутно је запослена у ..., у фабрици „ГГ.“, живи у кући са својим родитељима, а са њом живи и њен пунолетни син који је рођен ... године, кога она издржава. Родитељи тужиле су пензионери и примају пензију у износу од по 25.000,00 динара месечно, помажу јој финансијски, а у дворишту породичног домаћинства поседују још један стамбени објекат који тужила издаје у закуп и убира накнаду од 150 евра месечно, без обзира што је то имовина њене мајке. Тужени је рођен ... године, средњег је образовања, а у току трајања ванбрачне заједнице је доживео повреду на раду, био на дужем боловању, затим повремено радио све до маја 2015. године, када је престао да ради и добио отпремнину. Сада је тужилац без сталног запослења, пријављен је на евиденцији лица која траже запослење, али није корисник новчане накнаде, У периоду од 03.08.2017. године до 02.08.2017. године био је корисник права на дечији додатак за мал. ВВ. До смрти своје мајке (... године) издржавао се од пензије своје мајке, а сада се издржава од финансијске помоћи брата који ради у иностранству и месечно шаље износ од 350 евра на име чувања и одржавања његове имовине у Србији, ради повремено физичке послове, те на месечном нивоу заради у просеку по 10.000,00 динара. Такође, тужени је од свог оца наследио одређене непокретности, које је у могућности да обрађује, има башту која се налази на његовом имању, али и на имању његовог брата, а производе које добија обрадом земљишта користи за сопствену употребу. Није корисник социјалне помоћи.

Мал. ВВ је током школске 2018/2019. године похађала ... разред основне школе, прилагодила се школској средини и друштву вршњака. Центар за социјални рад у ... дао је више мишљења о начину уређења виђања мал. детета и мајке, спроведен је доказ вештачењем од стране вештака медицинске струке из области неуропсихијатрије и из области психологије, који су се изјаснили да оба родитеља поседују скоро једнаке способности за вршење родитељског права, али да мал. дете поседује отпор према мајци и страх од ње, све као последица утицаја које отац има на дете, али и одговор детета на одређено понашање мајке. Према мишљењу вештака измештање детета из окружења у коме живи не би било пожељно по дете због комплетне и велике промене која би настала, најпре због односа детета према оцу према којем показује изузетну лојалност, односно да без потребне припреме дете не би пристало да оде са мајком у место мајчиног пребивалишта, а без велике реакције и отпора.

На утврђено чињенично стање нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одлучили да самостално родитељско право над малолетним дететом врши отац, јер је то у најбољем интересу малолетног детета, као и да је мајка дужна да доприноси издржавању малолетног детета у износу од 8.000,00 динара месечно.

Наиме, чланом 6. став 1. Породичног закона прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета, а чланом 266. став 1. истог Закона прописано је да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета. Принцип најбољег интереса детета, као правни

стандард, предвиђен је и чланом 3. Конвенције о правима детета. Елементи који се узимају у обзир приликом процене најбољег интереса детета зависе од потреба детета, као и свих субјективних и објективних околности које се тичу детета (старост, пол, здравствено стање детета, жеље и осећање детета, физичке, менталне, емоционалне, здравствене и образовне потребе детета, везаност детета за родитеље и чланове шире породице, квалитет односа између детета и ових лица и последице које по дете може изазвати одвајање детета од ових лица, средина у којој дете одраста и утицај промене средине, квалитет старања о детету и могућност родитеља да задовољи потребе детета и др).

Наводи ревизије којима се указује на чињеницу да тужени није дозвољавао мал. детету да одржава личне односе са тужиљом, због чега је кривично осуђен за кривично дело одузимање малолетног лица, као и на налоге Заштитника грађана у отклањању пропуста у раду Центра за социјални рад, не утичу на другачију оцену најбољег интереса детета у погледу вршења родитељског права. У конкретном случају судови су правилно проценили најбољи интерес детета, што је у складу и са мишљењем органа старатељства. Наиме, мал. ВВ од момента напуштања заједничког дома тужиље живи са оцем, прилагођена је школској средини и друштву вршњака, стамбене прилике у којима живи са оцем су задовољавајуће, па имајући у виду изјашњење вештака да мал. дете поседује отпор према мајци и страх од ње, те да измештање детета из окружења у коме живи не би било пожељно по дете из разлога наведених у мишљењу, правилно су нижестепени судови одлучили да тужени - противтужилац врши самостално родитељско право над мал. ВВ.

Одлучујући о висини доприноса за издржавање, нижестепени судови правилно закључили да је тужиља, с обзиром на зараду коју остварује у фабрици „ГГ“, чињеницу да живи са својим родитељима који је финансијски помажу и да остварује и закупнину у износу од 150 евра месечно, треба и може да доприноси издржавању мал. ћерке у износу од 8.000,00 динара месечно. С обзиром на стамбене и материјалне прилике тужиље, ни чињеница да има обавезу издржавања пунолетног сина који се налази на редовном школовању не утиче на другачију одлуку у погледу висине доприноса за издржавање мал. ВВ.

Због свега наведеног, ревизија тужиље је делимично одбијена и одлучено као у ставу првом изреке.

Основано се у ревизији указује да нижестепени судови нису правилно применили материјално право одлучујући о начину одржавања личних односа тужиље са мал. ћерком. Наиме, судови су уредили начин одржавања личних односа тужиље са мал. ћерком у контролисаним условима, у Центру за социјални рад, радним данима, према моделу ближе одређеном у изреци пресуде првостепеног суда, при чему нису имали у виду реалне могућности тужиље да на такав начин остварује контакте са мал. ћерком. Нижестепени судови нису на одговарајући начин ценили чињеницу да тужиља живи у ..., да је запослена у фабрици „ГГ“ и да, с обзиром на удаљеност од ... до ..., тужиља треба да одсуствује са посла, што би евентуално имало за последицу да добије отказ уговора о раду, што би било супротно најбољем интересу детета, јер би се у том случају смањиле могућности тужиље да доприноси издржавању своје мал. ћерке. Зато је ревизија тужиље делимично усвојена и одлучено као у ставу другом изреке.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе из ове пресуде, па ће поново оценити најбољи интерес мал. детета, у складу са мишљењем Центра за социјални рад, али и објективне околности у погледу могућности тужиље које утичу на модел одржавања личних односа мал. детета и тужиље.

Одлука о трошковима поступка зависи од коначног исхода поступка, због чега је побијана пресуда укинута и у односу на одлуку о трошковима поступка.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић